

хроника 1674.) Тукъ намираме не само, че *българитѣ*, но че и *волинцитѣ* се наричатъ тъй по името на р. *Волга*: „Ибо тыяже народы славенороссійскіи, во времени умножающеса, и по различныхъ мѣстѣхъ вселяющеса, еще и иными различными имени отъ рѣкъ, лѣсовъ, при-мѣтовъ, полѣ, отъ дѣлъ, и отъ князей своихъ именъ и нарѣчій, прозваны быша, якоже *Болгары* и *Волинцы* отъ рѣки Волги; Муровляне отъ рѣки Муравы, или отъ князя Мората; Полочане отъ рѣки Полоты; Донцы отъ Дону и пр.“ Синописъ изд. отъ 1823. г. р. 9. (Изд. 1810., р. 13.). Стрийк. листъ 114.

Влиянието на Синописъ се съглежда ясно и въ „Ядро российской исторіи“ на *А. Манкиѣва* (1715.) и въ „Исторія Россійская отъ древнейшихъ временъ“ на князь Мих. Щербатовъ т. I. 1770. СПб. между друго и отъ производството на българитѣ отъ Волга. (Болгары или Волгары, такъ именовались по тому что имѣли сперва свое жилище на брегахъ рѣки Волги. Щербатовъ, I. р. 101).

Сжщата етимология намираме впрочемъ и у великия философъ *Лайбница*. Извѣстно е, какъ послѣдниятъ, благодарение на Петра Велики, биде понуденъ да напише една кратка исторія на славянитѣ (1712). Като говори за българитѣ и Лайбницъ тѣкува наедно съ всички срѣдно-рѣкови и по-нови лѣтиспици и историци отъ Богухвала насамъ — името имъ отъ р. Волга.¹⁾

Най-сетѣ отъ Волга тѣкува националното ни име и историкътъ *Прай* (1761), когото привеждаме на послѣдно мѣсто, защото е единъ отъ непосреднитѣ извори на нашитѣ домашни историци: *Wolga, a quo et nomen adepti fuerint, ita ut primum Vulgari, aut Volgari, deinde conversa littera Bulgari dicerentur. Satis id verisimileter, quod nomenclaturae ratio aliunde, quam a Volga flumine, repeti commodius non possit* (*Annales Veteres Hunnorum, Avarum et Hungarorum, Georgii Pray etc. Vindobonae. 1761., р. 253.*)

Слѣдъ толкова авторитети, не е за чудо, че както *Ранчъ*, така и *Паиси*, които черпятъ главно отъ Мавроурбини, Барония, Прай, полско-рускитѣ хроники и др. под. прѣгръщатъ напълно Богухваловата, петъ вѣка стара, етимология.

У *Ранча* (Исторія разныхъ слав. народовъ най-паче же Болгаръ, Хорватовъ, Сербовъ. Изъ тѣны забвенія изытая и во свѣтъ историческій произведенная и пр.) намираме една специална глава (т. I, гл. III. р. 402 и сл.)²⁾. „О наименованіи сего (т. е. болгарскаго) народа“, отъ която виждаме, че въ етимологията на името се е водилъ главно отъ *Прая* („Прайъ Іезувитъ“). Отъ него той взема историчнитѣ доводи, че българитѣ сж се нарекли така по името на рѣката Волга. (Вж. погорѣ). *Ранчъ* разправя първене, какъ се наричали българитѣ „прежде неже получилъ народъ сей имя болгаровъ изъ самыя древности“, именно

¹⁾ Вж. *Герье*, Отношенія Лейбница къ Россіи и Петру Великому Спб. 1871. и Сборникъ писемъ и мемориаловъ Лейбница относ. ся къ Россіи и Петру Вел. (1873.).

²⁾ Цитуваме по изданіето отъ 1823. год. Будимъ Пещъ.